

Utbildningsinspektion i Tegnérskolan

Grundskola årskurserna 7–9

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Tegnérskolan 7–9 den 6 september 2007 och den 10 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper**, som utgörs av skolans uppdrag att främja elevernas lärande, **Normer och värden**, demokratiuppdraget som handlar om att överföra grundläggande värden, samt **Ledning och kvalitetsarbete**, som fokuserar rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning, och hur skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Tegnérskolan 7–9, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Tegnérskolan 7–9 intervjuades elevrådsrepresentanter, elever, föräldrar, representanter för elevhälsoteamet, lärararbetslag och rektorn. Inspektörerna besökte även lektioner inom samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av Tegnérskolan 7–9

Tegnérskolan 7–9	Antal elever
Grundskola	180

Tegnérskolan är belägen i Säfle tätort och skolan tillhandahåller undervisning i årskurserna 7–9. Skolan är byggd på 1970-talet och står inför ett renoveringsarbete. Skolans elevunderlag har under de senaste åren minskat kraftigt och i kommunen planeras nu för att Sundsborgsskolans elever ska flytta in i Tegnérskolans verksamhet. Skolans elever kommer i de flesta fall från landsbygdsskolorna i kommunen. Intill Tegnérskolan finns kommunens allaktivitetshus med sporthallar och badhus och i anslutning till skolan finns även terrängspår och sportfält.

Helhetsbedömning

Inspektörerna bedömer att Tegnérskolan behöver driva ett utvecklingsarbete som innebär att skolans uppdrag görs tydligare för alla i verksamheten. Rektorn har här ett övergripande ledningsansvar för att så sker. Enligt rektorn har skolan under läsåret 2006/07 påbörjat ett målmedvetet förbättringsarbete utifrån den verksamhetsplan som gemensamt arbetats fram av personalen vid skolan. Huvuddragen i verksamhetsplanen har diskuterats med både elever och föräldrar vid bland annat klassråd och föräldramöten.

Den officiella statistiken visar att eleverna i huvudsak utvecklar kunskaper som ligger något under snittet för riket. Skolans resultat har förbättrats jämfört med tidigare år och enligt rektorn beror detta på det målmedvetna förbättringsarbetet. Skolan bör fortsätta att utveckla verksamheten och det systematiska kvalitetsarbetet. Skolan har kommit i gång med bearbetningar av de nationella kursplanerna och betygskriterierna. Vissa av dessa kriterier är förvisso felaktiga och det är oklart huruvida dessa tillämpas av lärarna. Lärarna behöver öka sin förtrogenhet med läroplanens intentioner. Om de felaktiga kriterierna tillämpas av lärarna ställer sig inspektörerna i viss mån tveksamma till skolans betygsresultat eftersom det kan innebära att eleverna bedöms utifrån andra premisser än de som staten har bestämt.

Skolans resultat bör kunna utvecklas ytterligare om rektorn och lärarna utvärderar elevernas resultat för att skapa en resultatförståelse och genomför analyser/utvärderingar för att strukturera, skapa en helhetsbild, tolka underlag och mål samt söka framgångsfaktorer respektive orsaker till varför man inte nått målen. Ett viktigt incitament i ett kvalitetsarbete är att anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. Utbildningen ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Skolan bör i högre utsträckning anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. I detta sammanhang kan nämnas att arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner bör se över.

Intervjuerna och lektionsbesöken på Tegnérskolan ger en bild av mycket liten variation av formerna för lärandet och skolans arbete måste inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer och att skapa ett lärande där dessa former balanseras och blir till en helhet. Tegnérskolan lever inte upp till läroplanens intentioner avseende

elevernas inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet samt klargörandet för elever och föräldrar av vilka mål utbildningen har. Inspektörerna bedömer därför att alla som arbetar i skolan bör utveckla arbetssätten för att främja elevernas förmåga och vilja till ansvar och inflytande över den egna lärsituationen.

Tegnérskolan har genomgående rutiner för att arbetet med elever i behov av särskilt stöd och en organisation som stödjer elevernas möjligheter att nå målen bortsett från att åtgärdsprogram inte utarbetas för alla elever som är i behov av särskilt stöd samt att Tegnérskolan måste tillgodose behovet av studiehandledning på modersmål.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Åtgärdsprogram upprättas inte för alla elever som är i behov av särskilda stöd-åtgärder (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).
- Elever i behov av studiehandledning på modersmålet erbjuds inte det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör se över sitt kvalitetsarbete så att bland annat resultaten i högre utsträckning utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.
- Skolan bör se över sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna.
- Skolan bör se över huruvida lärarna tillämpar felaktiga betygskriterier eller inte.
- Skolan bör i högre utsträckning inrikta undervisningen mot läroplanens strävansmål.
- Skolan bör i högre utsträckning klargöra för eleverna och föräldrarna vilka mål utbildningen har.
- Skolan bör utveckla elevernas möjligheter till inflytande över utbildningen.
- Skolans lärare bör i högre utsträckning samverka med varandra angående mål och planering för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.
- Skolan bör variera arbetssätt och arbetsformer mera, och i högre utsträckning anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.
- Skolan bör se över nivågrupperingarna så att verksamheten bygger på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.
- Skolan bör bättre förankra ordningsreglerna hos eleverna.
- Skolans kvalitetsredovisning bör tydligare redovisa måluppfyllelse och analyser av resultaten.

4 (19)

- Skolan bör se över sina rutiner så att elever och föräldrar ges möjlighet att medverka i upprättandet av kvalitetsredovisningen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *avsevärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig goda kunskaper i förhållande till läroplanens och kursplanernas mål.

Kommentar:

Läroplanen och de nationella kursplanerna fastställer vad alla elever ska lära sig i samtliga ämnen. Skolan ska ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem och som ger en grund för fortsatt utbildning.

Elevernas genomsnittliga meritvärde ligger något under snittet för riket. I skolans kvalitetsredovisning finns redovisat andel elever som uppnått minst godkänt i respektive ämne. Av denna statistik kan noteras att andelen elever som inte uppnår minst godkänt i de samhälls- och naturorienterande ämnena är högre än i övriga ämnen. I kemi är det hela 25 procent som inte uppnår minst godkänt. Detta uppmärksammar skolan i sin kvalitetsredovisning och har förslagit åtgärder. Enligt den officiella statistiken för 2006 hade pojkarna högre genomsnittligt meritvärde än flickorna och hade i högre utsträckning fullständiga betyg. I skolans kvalitetsredovisning finns inga sådana analyser redovisade.

Enligt skolans rektor är skolans resultatutveckling god vilket beror på ett målmedvetet förbättringsarbete. Som nämns i denna rapports helhetsbedömning konstaterar inspektörerna att skolan i vissa avseenden behöver se över de lokalt framtagna be-

tygskriterierna eftersom dessa kan innebära att eleverna bedöms utifrån andra premisser än de som staten har bestämt.

1.2 Uppföljning av kunskapsresultaten

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultatet av skolans verksamhet följs upp kontinuerligt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om lärarna använder resultaten från de nationella proven för att analysera och främja elevernas kunskapsutveckling,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans uppföljning av kunskapsresultaten sammantaget är av mindre god kvalitet. Skolan behöver i högre utsträckning utvärdera resultaten så att nya metoder prövas och utvecklas. Resultat från nationella prov och betygsstatistik används för att främja elevernas kunskapsutveckling och kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen.

Uppföljning av skolans verksamhet

Enligt läroplanen måste skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. Huvudmannen har ett givet ansvar för att så sker. Den dagliga pedagogiska ledningen av skolan och lärarnas professionella ansvar är förutsättningar för att skolan utvecklas kvalitativt. Detta kräver att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas.

Skolan följer kontinuerligt elevernas kunskapsutveckling med stöd av de lokalt framtagna kursplanerna och en gång per år utvärderas skolans verksamhet. I utvärderingen avseende 2006 redovisas betygsstatistik för slutbetyg i årskurs 9. I denna utvärdering görs inga analyser av resultaten för att skapa en resultatförståelse eller analyser av hur de strukturella förutsättningarna och det pedagogiska arbetet påverkar måloppfyllelsen. Se mer om detta i avsnitt 3.4 Kvalitetsarbete.

Inspektörerna bedömer att skolan har verktyg för att följa upp elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen, men skolan måste i högre utsträckning utvärdera resultaten så att nya metoder prövas och utvecklas.

1.3 Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna utvärderar varje elevs kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål i samtliga ämnen,
- om kontinuerliga utvecklingssamtal, med stöd av den individuella utvecklingsplanen, genomförs samt att ett samtal förs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betygskatalog förs på ett rättssäkert sätt,
- om betyg sätts enligt författningarna krav.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat sammantaget är av mindre god kvalitet. Skolan bör se över huruvida de felaktiga lokala betygskriterierna används av lärarna eller inte. Varje elevs kunskapsutveckling följs upp kontinuerligt i alla ämnen utifrån de lokalt framtagna kursplanerna och skolan har former för att informera eleverna och föräldrarna om elevernas kunskapsutveckling, men arbetet med elevernas individuella utvecklingsplaner bör ses över.

Utvecklingssamtal och individuella utvecklingsplaner

Enligt grundskoleförordningen ska lärarna fortlöpande informera eleven och elevens vårdnadshavare om elevens skolgång. Minst en gång varje termin ska läraren, eleven och elevens vårdnadshavare samtala om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas (utvecklingssamtal). Inspektörerna bedömer att skolan genomför detta arbete på ett bra sätt. Vid utvecklingssamtalet ska elevernas individuella utvecklingsplaner upprättas eller revideras och i dessa ska anges en sammanfattning av vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och i övrigt utvecklas. Eleverna och lärarna anser att de individuella utvecklingsplanerna inte påverkar kunskapsutvecklingen eftersom de inte är synliga i det vardagliga arbetet.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se över sitt arbete med de individuella utvecklingsplanerna.

Betygssättning enligt författningarnas krav

Enligt läroplanen skall läraren utifrån kursplanernas krav allsidigt utvärdera varje elevs kunskapsutveckling, muntligt och skriftligt redovisa detta för eleven och hemmen samt informera rektorn.

Enligt bestämmelserna ska betyget uttrycka i vad mån den enskilda eleven har uppnått de mål som uttrycks i kursplanen för respektive ämne eller ämnesblock. Som stöd för betygssättningen finns ämnesspecifika nationella kriterier för olika kvalitetssteg. Dessa betygskriterier anges i anslutning till respektive nationell kursplan. Skolan har tagit fram lokala tolkningar av nationella kursplaner och betygskriterier.

Inspektörerna konstaterar genom intervjuer med lärare och genom att läsa i skolans lokala betygskriterier att vissa av dessa inte står i överensstämmelse med de nationella betygskriterierna. Om en skola väljer att konkretisera de nationella kriterierna måste detta ske med syftet att förtydliga de statliga intentionerna. Enligt inspektörernas mening har delar av de statliga intentionerna försvunnit i vissa av de lokala betygskriterier. Exempel på detta är kriterierna i engelska där skolan frångått ämnets karaktär och uppbyggnad samt bedömningens inriktning genom att eleverna för betyget godkänt ska ”i någon mån ha kunskap om vissa grundläggande grammatiska moment”. Ytterligare ett exempel är ämnet matematik där ämnets strävansmål enbart finns med i den undervisning som syftar till att ge eleverna kunskaper motsvarande VG och MVG. Det är dock oklart för inspektörerna huruvida dessa kriterier tillämpas av lärarna eller inte.

Enligt rektorn är syftet med konkretiseringarna att göra de nationella målen och kursplanerna begripliga för eleverna. Enligt rektorn upplevs de nationella kursplanerna vara skrivna på ett sådant sätt att de är svåra att kommunicera med eleverna. Detta gjorde att samtliga lärare har tittat över formuleringarna. Detta arbete har skolan ännu inte slutfört. Skolan kommer att fortsätta att diskutera utformningen av de lokala tolkningarna av de nationella kursplanerna. Arbetet med att kommunicera målen med eleverna kommer även det att fortsätta.

Inspektörerna bedömer att skolan bör se över huruvida lärarna tillämpar felaktiga betygskriterier eller ej.

Lärarna strävar efter att kvalitetssäkra betygssättningen genom att tillsammans med övriga betygssättande skolor genomföra ämneskonferenser. Kvalitetssäkring sker även i olika konstellationer inom skolan.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans verksamhet,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,
- om alla som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,

- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans genomförande av utbildningen sammantaget är av mindre god kvalitet. Skolan bör i högre utsträckning inrikta undervisningen mot läroplanens strävansmål. Dessutom bör skolan se över sitt arbete med elevernas inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet samt klargörandet för elever och föräldrar av vilka mål utbildningen har. Lärarna bör i högre utsträckning samverka med varandra angående mål och planering för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande samt öka sina insatser för att skapa kontinuitet i elevernas kunskapsutveckling.

Läroplan/kursplaner anger inriktningen för verksamheten

Läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed en önskad kvalitetsutveckling i skolan genom att ange vilka kunskaper eller förmågor skolan ska sträva efter att eleverna utvecklar.

Intervjuer och lektionsbesök på Tegnérskolan ger en bild av mycket liten variation av formerna för lärandet. Eleverna beskriver inom de teoretiska ämnena föreläsning och reproducerande arbetsuppgifter som de vanligaste arbetssätten. Inspektörerna ser få inslag där eleverna erbjuds uppgifter som tränar förmågan att kritiskt granska, formulera och pröva antaganden samt lösa problem, liksom få exempel på experimenterande arbetsformer och ämnesövergripande innehåll. Få praktiska och konkreta resultat av arbetet var synliga i klassrummen. Inspektörerna vill påpeka vikten av att skolan förmedlar beständiga kunskaper som utgör den gemensamma referensram alla i samhället behöver.

Inspektörerna bedömer att skolan i högre utsträckning bör inrikta undervisningen mot läroplanens strävansmål.

Inflytande och ansvarstagande

Eleverna skall enligt skollagen ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Enligt läroplanen är en förutsättning för elever rätt till inflytande och påverkan att skolan är tydlig ifråga om mål, innehåll och arbetsformer. Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska även bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt medverka i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar.

Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.

I Tegnérskolan informeras eleverna i liten utsträckning om utbildningens mål. Därför är elevernas medvetenhet om målen också låg. Eleverna uppger att lärarna går igenom målen i början av terminen, men målen diskuteras sällan under utbildningens gång. Det finns dock lärare, främst inom de praktiska och estetiska ämnena, som inför varje nytt moment går igenom de nationella målen. Flertalet lärare instämmer i att det finns utrymme att diskutera målen i högre utsträckning.

Enligt både lärare och eleverna deltar eleverna i mycket begränsad omfattning i val av stoff och arbetsformer med utgångspunkt i målbeskrivningar från läroplan och kursplaner. Denna form av inflytande förutsätter att eleverna vet vad de kan ha inflytande över. Det vill säga att de känner till de nationella målen och detta gör inte eleverna vid skolan. Vissa lärare anser att eleverna ges möjlighet till inflytande över val av redovisningsformer genom att klassen får rösta om vilket redovisningsalternativ som ska tillämpas. Detta sätt att ge inflytande på är enligt inspektörernas bedömning inte tillräckligt för att intentionerna i läroplanen ska efterlevas. Undervisningen inom de båda slöjdämnena är dock ett bra exempel på hur undervisningen kan planeras och läggas upp så att eleverna får inflytande över sitt lärande.

Inspektörerna bedömer att skolan inte ser till att eleverna får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Dessutom bör skolan klargöra för elever och föräldrar av vilka mål utbildningen har.

Samverkan inom skolan

Enligt läroplanen ska läraren samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen.

Vid samtal med lärarna framkommer att samarbetsformerna inom skolan kan utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Enligt lärarna finns inget systematiskt samarbete som utgår från de nationella målen. Vid inspektionen gavs exempel på sporadiskt samarbete mellan exempelvis idrott och hem och konsumentkunskap. Enligt lärarna sker detta mer spontant än planerat.

Inspektörerna bedömer att skolans lärare i högre utsträckning bör samverka med varandra angående mål och planering för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs förutsättningar och behov,
- om skolan uppmärksammar och hjälper elever i behov av särskilt stöd,
- om åtgärdsprogram alltid upprättas vid särskilda stödinsatser.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att skolans anpassning av verksamheten till elevernas behov sammantaget är av mindre god kvalitet. Skolans arbetssätt och arbetsformer bör varieras mera, och skolan bör i högre utsträckning anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov. Skolan har överlag rutiner för att hjälpa elever i behov av särskilt stöd och en organisation som stödjer elevernas möjligheter att nå målen. Dessutom är det en brist att åtgärdsprogram inte utarbetas för alla elever som är i behov av särskilt stöd och att behovet av studiehandledning på modersmålet inte tillgodoses.

Anpassning till varje elevs förutsättningar och behov

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling. Skollagen föreskriver att utbildningen inom varje skolform ska vara likvärdig, oavsett var i landet den anordnas. Normerna för likvärdigheten anges genom de nationella målen. En likvärdig utbildning innebär inte att undervisningen ska utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika. Det finns också olika vägar att nå målet.

Av skolans dokument och via intervjuer av elever och lärare framkommer att skolan endast i mycket begränsad omfattning anpassar undervisningen för att möta elevernas intresse och behov. Flera elever uppger vid intervjuer att de önskar att lärandet i högre utsträckning består av lärande exempel. För elever som riskerar att inte nå målen finns möjligheter att anpassa undervisningen till elevernas behov, men i övrigt bygger undervisningen i hög utsträckning på samma tillvägagångssätt för lärandet för alla elever.

Inspektörerna bedömer att arbetssätt och arbetsformer bör varieras mera, och skolan bör i högre utsträckning anpassa undervisningen till varje elevs förutsättningar och behov.

Elever i behov av stöd och upprättande av åtgärdsprogram

Enligt skollagen ska elever som har svårigheter i skolarbetet ges särskilt stöd, och grundskoleförordningen anger att åtgärdsprogram ska upprättas när sådant behov har konstaterats.

Tegnérskolans organisation är utformad så att några lärare i ett arbetslag har ansvar för ett antal klasser, där elevantalet är anpassat för att eleverna ska få god möjlighet att nå målen. Skolans rutiner för att stödja elever i behov av särskilt stöd är knapphändigt beskrivna, men inspektörerna finner att det i praktiken finns väl upparbetade tillvägagångssätt. Stödbehov fångas upp i arbetslaget och genom diagnostiska tester i bland annat matematik. Utifrån det diagnostiska testet i matematik nivågrupperas eleverna i röd och grön grupp. Eleverna i grön grupp har en grön bok och om eleven fullföljer sin studiegång i denna grupp kan eleven inte erhålla högre betyg än väl godkänd (VG). Inspektörerna vill peka på vikten av att elevernas resultat fortlöpande följs upp och organiseringen av undervisningen omprövas. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över nivågrupperingarna så att verksamheten bygger på en genomtänkt pedagogisk planering så att varje elev har möjlighet att nå målen för utbildningen och förverkliga sina möjligheter.

Enligt lärarna upprättas åtgärdsprogram för alla elever i behov av särskilt stöd förutom för de nyanlända eleverna som går i förberedelseklassen. Enligt grundskoleförordningen ska elever som behöver det få studiehandledning på sitt modersmål. Syftet är att de ska kunna följa med i skolarbetet även där deras svenskunskaper inte räcker till. På Tegnérskolan förekommer det enligt intervjuerna med rektor och personalen att det finns elever som behöver studiehandledning på modersmålet, men sådan erbjuds inte och rättigheten verkar inte vara känd på skolan. Inspektörerna bedömer att Tegnérskolan överlag har rutiner för tillgodose särskilt stödbehov och en organisation som stödjer elevernas möjligheter att nå målen, men åtgärdsprogram måste utarbetas för alla elever som är i behov av särskilt stöd och skolan måste tillgodose behovet av studiehandledning på modersmål.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling,
- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med bestämmelserna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer och värden i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Normer och värden i studiemiljö och samvaro

sammantaget är av god kvalitet. Skolan bedriver ett aktivt värdegrundsarbete och eleverna upplever att skolmiljön är trygg och att förekomsten av trakasserier eller annan kränkande behandling är ovanlig. Det är dock inte ovanligt med glåpord. Eftersom ansvaret för upprättandet av likabehandlingsplaner i kommunen inte överlåts till rektorn sker bedömningen av skolan likabehandlingsplan i den för kommunen övergripande rapporten. Ordningsreglerna bör vara bättre förankrade hos eleverna.

Likabehandling

Från och med den 1 april 2006 ska varje enskild verksamhet ha en likabehandlingsplan i enlighet med lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (2006:67). Planen ska syfta till att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Vid Tegnérskolan finns vid inspektionstillfället enbart ett förslag till likabehandlingsplan. Av förslaget framgår vilka insatser skolan ska göra för att främja lika rättigheter samt förhindra och förebygga kränkningar utifrån de olika diskrimineringsgrunderna. Beskrivningen av det förebyggande arbetet ger vägledning för hur åtgärderna ska upprätthållas. Av den föreslagna planen framgår inte att någon kartläggning skett av skolans riskmiljöer. Enligt rektorn kom den nya lagstiftningen i ett läge då kommunen diskuterade införandet av en ny barn och elevhälsoplan där intentionerna i den nya lagstiftningen var implementerade. Det förslag till likabehandlingsplan som föreligger vid Tegnérskolan var tänkt att börja implementeras under höstterminen 2007.

Enligt eleverna har de inte hört talas om den nya lagen eller givits möjlighet att delta i arbetet med upprättandet av den föreslagna planen. Inspektörerna vill påpeka att arbetet med att utforma, följa upp och revidera likabehandlingsplanen i fortsättningen ska ske under medverkan av eleverna.

Eftersom ansvaret för upprättandet av likabehandlingsplaner i kommunen inte överlåts till rektorn sker bedömningen av likabehandlingsplanerna i den för kommunen övergripande rapporten.

Ordningsregler

Enligt grundskoleförordningen ska det finnas ordningsregler för varje skola. Ordningsreglerna ska utarbetas och följas upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna och deras vårdnadshavare. Ordningsregler finns på skolan, men enligt elever och lärare har inte eleverna givits möjlighet att delta i framtagandet av dessa. Ordningsreglerna är framtagna av lärarna och rektorn. Detta gör att eleverna inte tycker om reglerna och vissa regler förstår de inte varför de finns. Enligt rektorn togs det ursprungliga förslaget fram av personalen vid skolan. Förslaget har därefter diskuterats både med eleverna under klassamlingar, med föräldrarna på föräldramöten och i samverkansrådet. Efter denna process har rektorn fastställt ordningsreglerna.

Inspektörerna bedömer att ordningsreglerna bör förankras bättre hos eleverna.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och om kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor är förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten utvecklas i riktning mot de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Rektors ansvar sammantaget är av mindre god kvalitet. Rektorn måste i högre grad ges förutsättningar att vara en pedagogisk ledare och ta ett tydligare ansvar för att utbildningen utvecklas mot de fastställda målen. Rektorn bör även se till att skolans resultat inte bara följs upp utan också utvärderas i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen.

Rektors förtrogenhet och rektor som pedagogisk ledare

För ledningen av utbildningen i skolorna ska det finnas rektorer. Rektorn ska hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan. Det åligger rektorn att särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de nationella målen. Rektorn ansvarar för att en lokal arbetsplan upprättas samt för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och till målen i skolplanen och den lokala arbetsplanen.

Enligt intervjuerna är lärarna tveksamma till huruvida rektorn är förtrogen med verksamheten. De menar att rektorn i alltför stor utsträckning tvingas hantera administrativa ärenden. De hade gärna sett att rektorn hade mer tid för sitt pedagogiska ledarskap. Intervjugrupperna uppfattar dock rektorn som en engagerad ledare med tydliga visioner.

Mot bakgrund av de brister och förbättringsområden inspektörerna noterat inom ramen för rektorns ansvar bedömer inspektörerna att rektorn i högre grad bör ges förutsättningar att vara en pedagogisk ledare. Så att också rektorn kan ta ett tydligare

ansvar för att utbildningen utvecklas mot de fastställda målen och även se till att skolans resultat inte bara följs upp utan också utvärderas i förhållande till de nationella målen i samtliga ämnen. Se mer om detta i kommunrapporten.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Personalens utveckling och kompetens sammantaget är av mindre god kvalitet. Lärarna saknar ofta nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet trots att alla lärare, med några få undantag, har pedagogisk utbildning för den undervisning de bedriver. Enligt inspektörerna bedömning har rektorn förvärvat pedagogisk insikt.

Personalens insikter i de författningar som styr och personalens kompetensutveckling

Kommunen har enligt skollagen ansvar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna och de ska se till att lärarna har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

I intervjuer och under verksamhetsbesök framkommer allt som oftast att personalen inte har nödvändiga insikter i de föreskrifter som anger målen för utbildningen eller med läroplanens eller de nationella kursplanernas mål. Detta gäller bland annat de bestämmelser som finns avseende elevernas inflytande. Se mer om detta i kommunrapporten.

Skolans lärare erbjuds generell kompetensutveckling som är styrd från förvaltningen. Enligt lärarna förekommer endast i begränsad omfattning individuella kompetensutveckling utifrån den enskilda lärarens behov.

Inspektörerna bedömer att lärarna bör få den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

3.3 Tillgång till utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar och om den erbjudna undervisningstiden kan redovisas,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag för vissa hjälpmedel eller enstaka inslag som innebär en ringa kostnad.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Tillgång till utbildning sammantaget är av god kvalitet. Inspektionen visar att skolan tar emot elever enligt bestämmelserna, att varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar, att skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna, att skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering, att eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler samt att utbildningen är avgiftsfri.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete med syftet att nå målen i styrdokumentet,
- om det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåtts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Inspektörerna bedömer att området Kvalitetsarbete sammantaget är av mindre god kvalitet. Skolans rutiner för kvalitetsarbetet behöver ses över. Kvalitetsredovisningen är i huvudsak bra, men den behöver utvecklas så att måluppfyllelsen och analyser av kunskapsresultaten tydligare redovisas.

Systematiskt kvalitetsarbete

Rektorn och lärarna har en viktig roll i det ständiga kvalitets- och förbättringsarbete som behöver bedrivas för att eleverna ska nå de kunskaper, den utveckling och det lärande som finns fastlagt i måldokumentet. Varje rektor har därför ett ansvar för att se till att det finns väl fungerande system för att styra mot uppsatta mål. Detta krav finns stadgat i bland annat läroplanerna. Inspektörerna ser väldigt lite av ett sådant systematiskt kvalitetsarbete som beskrivs ovan.

Med utgångspunkt från skolans utvärderingar och de intervjuer som genomfördes bedömer inspektörerna att skolan i högre utsträckning behöver utveckla sina resultatuppföljningar så att resultaten även utvärderas för att skapa en resultatförståelse. Skolan behöver i högre utsträckning genomföra utvärderingar med analyser för att strukturera, skapa en helhetsbild, tolka underlag och mål och söka framgångsfaktorer respektive orsaker till varför man inte nått målen. I detta arbete ingår att anpassa verksamheten till eleverna. Därför bedömer inspektörerna att skolan måste se över sina rutiner för kvalitetsarbetet. Enligt inspektörernas mening har rektorn och lärarna en viktig uppgift att tillsammans analysera sambanden mellan de strukturella förutsättningarna, det pedagogiska arbetet och måluppfyllelsen.

Kvalitetsredovisning

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ska varje kommun, varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet, varje kommunalt bedriven förskola och varje kommunalt bedrivit fritidshem årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Tegnérskolan saknar en sådan redovisning. Enligt samma förordning ska den skriftliga kvalitetsredovisningen innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder kommunen respektive skolan, förskolan eller fritidshemmet avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningarna ska dessutom verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och utbildningens måluppfyllelse redovisas.

Efter genomfört inspektionsbesök har skolan inkommit med en kvalitetsredovisning avseende läsåret 2006/07. Skolan har tidigare i likhet med övriga skolor i kommunen inte haft något dokument kallat kvalitetsredovisning, men har ändå genomfört uppföljningar och utvärderingar av skolan verksamhet. Detta arbete uppfattas av både rektor och överlag av lärarna som ett verktyg för att förbättra verksamheten. Lärarna är med i redovisningsarbetet och därigenom känner de att de är med och äger redovisningens innehåll. Redovisningen avseende läsåret 2006/07 redovisar verksamhetens förutsättningar, arbetet i verksamheten och i viss mån hur nationella mål har förverkligats och för vilka åtgärder som skolorna planerar för ökad måluppfyllelse.

18 (19)

Eleverna och föräldrarna har inte medverkat i arbetet med kvalitetsredovisningen på annat sätt än via enkäter. Därför bör skolan se över sina rutiner så att de ges möjlighet att medverka.

Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning uppfyller förordningens bestämmelser, men skolan bör i högre utsträckning beskriva måluppfyllelsen och analysera kunskapsresultaten.

Inspektörerna vill i detta sammanhang nämna att Skolverket har utarbetat allmänna råd avseende kvalitetsredovisningsarbetet.

2008-02-11 Göteborg

Erik Bergeå

Eva Jönsson

Resultatmått

Tabell 1	Resultatmått för elever i årskurs 9					
	Skolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde	202	199	203	210	206	206
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	77	72	78	83	75	76
Andel (i procent) behöriga till nationellt program	91	86	89	93	89	89

Källa: Den officiella statistiken